

Гарбар Анастасія Володимирівна

здобувачка вищої освіти факультету економіки та управління
Одеський державний аграрний університет, Україна

Рабаджи Тетяна Петрівна

здобувачка вищої освіти факультету економіки та управління
Одеський державний аграрний університет, Україна

Шабатура Тетяна Сергіївна

доктор екон. наук, професор,
завідувач кафедри економічної теорії і економіки підприємства
Одеський державний аграрний університет, Україна

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: СУТЬ ТА СТРУКТУРА

Ресурсний потенціал підприємств усіх галузей економіки стає основою реалізації всіх функцій кожного елемента виробничо-комерційної діяльності. Механізми управління ресурсним потенціалом визначають здатність підприємств досягати параметрів економічної стійкості, розширювати відтворення, отримувати прибуток, досягати конкурентоспроможності тощо. У сучасних умовах відбуваються певні зміни в розумінні пріоритету елементів конструкції. Це результат змін у макросередовищі підприємницької діяльності, особливо у філософії менеджменту. Інноваційний напрямок розвитку підприємства у поєднанні з реалізацією соціальних та екологічних аспектів вимагає зміни стратегічного підходу до використання наявних ресурсів [1].

Більшість визначень функціонального спрямування ресурсного потенціалу, як правило, є обмеженими і не відповідають сучасним уявленням про впровадження бізнес-процесів. Розуміння цього поняття слід розширити, включаючи концепції сучасних теорій сталого та інклюзивного розвитку.

Відповідно, потенціал ресурсів можна розглядати як обсяг, якість і рівновагу природних, матеріальних, біологічних і трудових ресурсів. У відношенні до сільського господарства цей потенціал в основному включає сільськогосподарські землі, матеріальні та робочі ресурси. Аналізуючи галузь сільського господарства, ресурсний потенціал розглядається як загальна сума взаємозалежних ресурсів, які використовуються у сільськогосподарському виробництві.

Усяке окреме підприємство має свої власні можливості досягнення певних результатів, які значно відрізняються в залежності від різноманітних факторів. В першу чергу слід звертати увагу на обсяг і якість наявних виробничих ресурсів. Структура системи, як, наприклад, потенціал підприємства, визначається складними та стійкими взаємозв'язками між її компонентами.

До формування складу виробничих ресурсів слід враховувати також фінансові потоки аграрних підприємств. В умовах ринкового середовища важливою силою у процесі виробництва є економічний інтерес його учасників. Таким чином, ресурсний потенціал можна розглядати як сукупність земельних, матеріальних, робочих, фінансових ресурсів і економічного інтересу. Усі ці компоненти є необхідними передумовами для здійснення аграрного виробництва.

У галузі сільського господарства ресурсний потенціал визначається як фізично-матеріальна база виробничого потенціалу, яка дає змогу сільськогосподарським виробникам реалізовувати можливості виробництва конкретного обсягу продукції. Основна ідея категорії виробничого потенціалу не виявляється у реальних виробничих показниках

сільськогосподарського підприємства, а в його потужності до досягнення визначених результатів. Таким чином, цей показник визначається можливим рівнем виробництва сільськогосподарської продукції при оптимальному використанні загальних ресурсів.

Зосереджуючи увагу на концепції ресурсів, можна розглядати потенціал аграрного підприємства як систему взаємодіючих ресурсів, що формують економічні результати. Проте можна зробити висновок, що ресурсний підхід не повністю відображає властивості структури ресурсного потенціалу аграрного підприємства.

Використовуючи функціональний підхід для аналізу структури потенціалу, можна ідентифікувати його компоненти: техніко-технологічний, виробничий, маркетинговий, фінансовий, логістичний, соціальний та організаційний.

Цей підхід, на нашу думку, також не в повній мірі розкриває потенціал як економічну категорію. У дослідженнях вчених, які аналізують структуру потенціалу, розглядається його ринкова частка, стратегічні, економічні, конкурентні аспекти і так далі.

Особливий науковий інтерес викликають дослідження, які проводять багатоаспектний аналіз структури потенціалу. Вони враховують не лише ресурсний та функціональний аспекти, а й інші елементи структури, що сприяє отриманню більш повного уявлення про його склад. Декілька дослідників в своїх роботах підкреслюють, що «основні складові потенціалу підприємства» можна класифікувати як «матеріальні, фінансові, трудові та природні ресурси» [2].

Резерви підприємства включають в себе технічні можливості, кадровий потенціал, активи, внутрішні та зовнішні взаємовідносини, охоплюючи економічні, наукові, юридичні та інші аспекти, а також методи та стратегії управління бізнесом.

Прихильники цього підходу відзначаються тим, що вони вважають необхідним враховувати також тип власності (державний, акціонерний і т. д.) або його форму (наприклад, оренду) в рамках даного контексту [3].

Можливий підхід до структури потенціалу полягає в розрізненні й виділенні об'єктивних і суб'єктивних компонентів. До об'єктивних відносяться матеріальні та особові аспекти потенціалу підприємства. Ці елементи, такі як виробничий, фінансовий, інноваційний та потенціал відтворення, споживаються і відтворюються в різних формах залежно від галузі національної економіки.

Суб'єктивні аспекти характеризуються їх суспільною проявною формою і включають у себе управлінський, організаційний, науково-технічний та маркетинговий потенціал. Ці компоненти є передумовою та загальноекономічним соціальним фактором для раціонального використання об'єктивних елементів потенціалу, а не піддаються безпосередньому споживанню.

Додатково до наведених вище складових, ресурсний потенціал може бути представлений у розгорнутій формі, яка насамперед наочно висвітлює важливість та область застосування цієї категорії у різноманітних сферах діяльності та інших контекстах.

Висновки. Поняття «ресурсний потенціал підприємства» вказує на наявність інформаційних, виробничих, підприємницьких, фінансових та інноваційних ресурсів, які можуть бути використані для ефективного функціонування на поточному етапі, а також для розширення можливостей та готовності використовувати ці ресурси з метою забезпечення сталого економічного зростання діяльності підприємства у перспективі.

Список використаних джерел:

1. Шабатура Т.С. Комплементарність механізмів реалізації економічного потенціалу агропродовольчих підприємств: монографія / Т.С. Шабатура: ОДАУ. Одеса ТЕС, 2019. 388 с. ISBN 978-677-7711-24-6. URL: <http://dl.handle.net/123456789/3117>
2. Оптимізація структури ресурсного потенціалу підприємства та шляхи її підвищення. URL: http://eworks.com.ua/work/1932_Optimizaciya_struktyri_resyrsnogo_potencialy_pidpriemstva_ta_shlyahi_ii_pi_dvishennya.html (дата звернення: 19.09.2023).
3. Black Sea Grain Initiative (2022). URL: <https://www.un.org/en/black-sea-grain-initiative>